

Олена КАНТЕРМАН, юрист

САНКЦІЇ ЗА РРО-ПОРУШЕННЯ: ВИВЧАЄМО НОВОВВЕДЕННЯ

З 19.04.20 р. набуває чинності велика частина норм Закону № 128. І одне з нововведень цього закону – штрафи за порушення у сфері застосування РРО. Відразу скажемо, що відповідальність за порушення посилюється. Але з 19.04.20 р. до 01.10.20 р. для деяких штрафів буде діяти так званий пільговий період – вони в цей час будуть застосовуватися в зменшено-

му розмірі. Про всі нововведення ми розповімо в цій консультації.

Фінансова відповідальність

Оскільки розміри штрафів змінюються, для наочності розглянемо їх у табл. 1 за періодами.

Таблиця 1. Штрафні санкції за порушення у сфері РРО з урахуванням нововведень

№ з/п	Суть порушення	Чим установлено штраф	Штраф, застосовуваний до 19.04.20 р.	Штраф, застосовуваний з 19.04.20 р.
1	2	3	4	5
1	Установлення в ході перевірки фактів: – проведення розрахункових операцій із використанням РРО* або розрахункових книжок (далі – РК) на неповну вартість проданих товарів (наданих послуг); – не проведення розрахункових операцій через РРО* з фіскальним режимом роботи; – невідповідності в юросіб** суми готівкових коштів у місці проведення розрахунків сумі, зазначеній у денному звіті, більш ніж на 10 % МЗП, установленій законом на 1 січня податкового (звітного) року, а у випадку використання юрособою** РК – загальній сумі продажу за розрахунковими квитанціями, виданими з початку робочого дня; – нероздрукування розрахункового документа, що підтверджує виконання розрахункової операції, або проведення такої операції без використання РК на окремому господарстві суб'єкта господарювання (далі – СГ)	П. 1 ст. 17 Закону № 265, п. 16 розд. I Закону № 128	1 грн – при першому порушенні 100 % вартості проданих із порушеннями товарів (послуг) – за кожне наступне порушення	100 % вартості проданих із порушеннями товарів (послуг). Увага! У період із 19.04.20 р. до 01.10.20 р. штраф становитиме 10 % вартості проданих із порушеннями товарів (послуг) 150 % вартості проданих із порушеннями товарів (послуг). Увага! У період із 19.04.20 р. до 01.10.20 р. штраф становитиме 50 % вартості проданих із порушеннями товарів (послуг)
* З 19.04.20 р. до цієї норми додано слова «та/або програмні РРО».				
** З 19.04.20 р. слова «у юросіб» виключено, тому із зазначеної дати норма стосується не тільки юросіб, але й фізосіб-підприємців.				
2	Здійснення розрахункових операцій: – без використання РК* (у випадках, коли необхідність їх використання передбачена законом); – із використанням незареєстрованої належним чином РК* Порушення встановленого порядку використання РК* Незберігання РК* протягом встановленого законом строку	П. 3 ст. 17 Закону № 265	20 НМДГ (340 грн)	50 НМДГ (850 грн)
* З 19.04.20 р. до цієї норми додано слова: «та/або книги обліку розрахункових операцій».				

1	2	3	4	5
3	Нероздрукування контрольної стрічки Нестворення контрольної стрічки в електронній формі на РРО* Виявлення перекручення даних про проведені розрахункові операції, інформація про які міститься на контрольній стрічці, створений в електронній формі	П. 5 ст. 17 Закону № 265	10 НМДГ (170 грн)	30 НМДГ (510 грн)
4	Проведення розрахункових операцій через РРО* без використання режиму попереднього програмування найменування (для пального – із зазначенням коду товарної підкатегорії згідно з УКТЗЕД)**, ціни товару (послуги) та обліку його кількості	П. 6 ст. 17 Закону № 265	5 НМДГ (85 грн)	
5	Проведення розрахункових операцій через РРО* без використання режиму попереднього програмування найменування кожного підакцизного товару із зазначенням коду товарної підкатегорії згідно з УКТЗЕД, ціни товару (послуг) та обліку його кількості	П. 7 ст. 17 Закону № 265	–	300 НМДГ (5 100 грн)
* З 19.04.20 р. до цієї норми додано слова: «та/або програмні РРО».				
** З 19.04.20 р. ця норма буде стосуватися тільки непідакцизних товарів та/або послуг.				
6	Порушення встановленого п. 1 ст. 9 Закону № 265 порядку проведення розрахунків (при торгівлі продукцією власного виробництва) через каси підприємств, установ та організацій, у яких ці операції повинні проводитися з оформленням прибуткових і видаткових касових ордерів і виданням відповідних квитанцій у встановленому порядку	П. 7 ст. 17 Закону № 265 (з 19.04.20 р. це п. 8)	10 НМДГ (170 грн)	20 НМДГ (340 грн)
7	Порушення порядку оформлення розрахункових і звітних документів при продажу проїзних і перевізних документів на залізничному (крім приміського) та авіаційному транспорті			
8	Застосування при здійсненні розрахункових операцій РРО, до конструкції або програмного забезпечення якого внесено зміни, не передбачені конструкторсько-технологічною та програмною документацією виробника, за умови відсутності або пошкодження пломби центру сервісного обслуговування*	П. 8 ст. 17 Закону № 265 (з 19.04.20 р. це п. 9)	100 НМДГ (1 700 грн)	300 НМДГ (5 100 грн)
9	Неподання до податкових органів звітності, пов'язаної із застосуванням РРО, РК та копій розрахункових документів і фіскальних звітних чеків із РРО** датованими та бездатованими каналами зв'язку, у випадку її обов'язкової подання	П. 9 ст. 17 Закону № 265 (з 19.04.20 р. це п. 10)	10 НМДГ (170 грн)	30 НМДГ (510 грн)
10	Реалізація товарів, не врахованих у встановленому порядку	Ст. 20 Закону № 265	Подвійна вартість товарів, не врахованих за місцем реалізації та зберігання, за цінами їх реалізації, але не менше 10 НМДГ (170 грн). Цей штраф не застосовується до підприємців-єдинників, які не є платниками ПДВ***	
* З 19.04.20 р. слова «за умови відсутності або пошкодження пломби центру сервісного обслуговування» виключено із цієї норми.				
** З 19.04.20 р. до цієї норми додано слова «та/або програмне РРО».				
*** З 19.04.20 р. ця норма поширюється на підприємців-єдинників – неплатників ПДВ, які торгують технічно складними побутовими товарами, що підлягають гарантійному ремонту, ліками та виробами медпризначення, а також ювелірними та побутовими виробами з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння (у т. ч. організованого походження) і напівдорогоцінного каміння.				

1	2	3	4	5
11	Неподання під час перевірки документів, що підтверджують облік товарів, як знаходяться в місці реалізації (на господарському об'єкті)	Ст. 20 Закону № 265	–	Подвійна вартість товарів, не врахованих за місцем реалізації та зберігання, за цінами їх реалізації, але не менше 10 НМДГ (170 грн). Цей штраф не застосовується до підприємців-єдинників, які не є платниками ПДВ*

* З 19.04.20 р. ця норма поширюється на підприємців-єдинників – неплатників ПДВ, які торгують технічно складними побутовими товарами, що підлягають гарантійному ремонту, ліками та виробами медпризначення, а також ювелірними та побутовими виробами з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння (у т. ч. організованого походження) і напівдорогоцінного каміння.

Як передбачено ст. 25 Закону № 265, сплатити штраф потрібно протягом **10 днів** із дня винесення рішення про застосування санкцій (або оскаржити винесене рішення в цей строк).

До відома: з 01.10.20 р. ця стаття буде викладена в новій редакції, де буде уточнено, що 10-денний строк обчислюється в календарних днях. Утім, і зараз його рахують у календарних днях.

Роль покупців у застосуванні санкцій

З 01.10.20 р. нас очікує нововведення в застосуванні штрафних санкцій за порушення, виявлені за скаргами покупців (споживачів).

Так, із цієї дати ст. 25 Закону № 265 буде передбачати, що якщо штрафні санкції застосовані до СГ на підставі рішення податкового органу, прийнятого за результатами перевірки, проведеної за скаргою покупця (споживача) про порушення платником податків установами порядку здійснення розрахункових операцій, то такому покупцеві (споживачеві) належить так звана премія у вигляді компенсації 100 % вартості придбаних товарів (робіт, послуг), зазначених у його скарзі (за рахунок штрафів, стягнених із СГ).

Але, щоб отримати таку компенсацію, необхідно виконати декілька умов, а саме:

- подаючи до органу ДПС скаргу, покупець (споживач) повинен додати до неї електронні копії або копії паперових документів, виготовлених шляхом сканування, отриманих разом із придбаним товаром (роботою, послугою), про який говориться в скарзі;
- у зверненні покупця повинен бути зазначений номер його рахунку та банківська установа, у якій такий рахунок відкрито;

- сума штрафних (фінансових) санкцій повинна бути зарахована до держбюджету в повному обсязі. Тобто якщо сума застосованих санкцій оскаржується платником податків, є неузгодженою й він її не сплатив, то про виплату компенсації поки що не йдеться;
- вартість товарів (робіт, послуг) у межах однієї розрахункової операції, за якими подано скаргу покупця, повинна перевищувати 850 грн на день їх отримання покупцем (споживачем).

До речі, у зв'язку із цими нововведеннями Законом № 129 будуть внесені відповідні зміни й до ПК, які, зокрема, з 01.10.20 р. передбачають таке:

- при отриманні скарги від покупця (споживача) орган направить йому запит про підтвердження або спростування викладеної в скарзі інформації (зміни будуть внесені до п. 73.3 ПК, який стосується запитів про надання інформації);
- сума компенсації, отримана покупцем (споживачем) за результатами його скарги на порушення продавцем порядку розрахунків, не буде обкладатися ПДФО (ПК буде доповнений пп. 165.1.60, згідно з яким дана сума не буде включатися до загального оподаткованого доходу фізособи, яка отримала суму компенсації);
- механізм виплати покупцеві компенсації буде прописаний у п. 43.5 ПК.

Адміністративна відповідальність

Із прийняттям нових законів адміністративна відповідальність поки що не змінилася й застосовується на підставі КУпАП до посадових осіб підприємства та осіб, які здійснюють розрахунки (див. табл. 2).

Таблиця 2. **Адміністративні штрафи за порушення у сфері проведення розрахунків**

№ з/п	Суть правопорушення	Норма КУпАП	Санкція за перше порушення протягом року	Санкція за повторне порушення протягом року
1	2	3	4	5
1	Порушення встановленого законом порядку здійснення розрахунків у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг	Ч. 1, 2 ст. 155 ¹	Штраф становить: 1) для осіб, які здійснюють розрахункові операції: від 2 до 5 НМДГ (від 34 до 85 грн) від 5 до 10 НМДГ (від 85 до 170 грн) 2) для посадових осіб підприємства: від 5 до 10 НМДГ (від 85 до 170 грн) від 10 до 20 НМДГ (від 170 до 340 грн)	
2	Порушення встановленого законом порядку проведення розрахунків при здійсненні операцій купівлі-продажу іноземної валюти	Ч. 3, 4 ст. 155 ¹	Штраф становить: 1) для осіб, які здійснюють розрахункові операції: від 3 до 6 НМДГ (від 51 до 102 грн) від 6 до 15 НМДГ (від 102 до 255 грн) 2) для посадових осіб банку або СГ, який здійснює таку діяльність за агентськими угодами з банком: від 5 до 10 НМДГ (від 85 до 170 грн) від 10 до 20 НМДГ (від 170 до 340 грн)	
3	Порушення порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги), у т. ч. перевищення граничних сум розрахунків готівкою, недотримання встановлених законодавством вимог щодо забезпечення можливості розрахунків за товари (послуги) із використанням електронних платіжних засобів	Ст. 163 ¹⁵	Штраф для фізосіб-підприємців або посадових осіб підприємства становить: від 100 до 200 НМДГ (від 1 700 до 3 400 грн) від 500 до 1 000 НМДГ (від 8 500 до 17 000 грн)	

Перелічені вище адміністративні штрафи застосовують:

- органи ДПС – за порушення, передбачені ст. 163¹⁵ КУпАП, на підставі ст. 234² КУпАП;
- суди – за порушення, установлені ст. 155¹ КУпАП (ст. 221 КУпАП), а адмінпротоколи вповноважені складати органи ДПС (ст. 255 КУпАП).

Також важливо пам'ятати про **строки застосування адмінштрафів**, визначених ст. 38 КУпАП.

Ці строки залежать від того, хто вповноважений застосовувати штраф, і становлять:

- **два місяці** з моменту вчинення правопорушення (при триваючому правопорушенні – з моменту виявлення) – за порушеннями, санкції за які застосовує орган ДПС;
- **три місяці** з моменту вчинення правопорушення (при триваючому правопорушенні – з моменту виявлення) – за порушеннями, санкції за які застосовує суд.

ВИСНОВКИ

За порушення у сфері використання РРО застосовуються фінансові санкції до СГ, а також адміністративні штрафи до посадових осіб та осіб, які здійснюють розрахунки. У порядку застосування фінансових санкцій найближчим часом очікуються зміни. Інформацію про розмір штрафів ми подали в табл. 1.